



Undervisernoter:

Opfølgning på konflikter – samtale med barnet eller den unge

Voksenansvar for anbragte børn og unge

Opfølgning på konflikter - samtale med barnet eller den unge

Målgruppe:

- Alle plejefamilier

Undervisernoterne består af to dele:

1. del: Baggrundsviden til underviseren
2. del: Noter til de enkelte slides til undervisningen

Del 1: Baggrund til underviseren

Overskrift	Noter
Dette moduls indhold:	Modulets indhold: <ul style="list-style-type: none">• Børn og unges kognitive og sproglige udvikling• At tale med barnet eller den unge om konflikter• Understøttende metoder til at tale med børn og unge
Varighed:	Hvis hele modulet gennemføres som foreslået, vil der skulle sættes ca. 3½ timer af til undervisningen, eksklusiv pauser.
Målgruppe:	Materialet er målrettet til undervisning af plejefamilier. Der er udarbejdet særsilt undervisningsmateriale til kommunale plejefamilier om indberetning af afværgenhjælp. Der er udviklet særsilt materiale til undervisning af ledere og medarbejdere i private opholdssteder og på alle typer af døgninstitutioner dvs. almindelige åbne døgninstitutioner, delvis lukkede afdelinger på åbne døgninstitutioner, delvis lukkede døgninstitutioner samt åbne, sikrede og særlig sikrede afdelinger på sikrede institutioner.

<p>Anvendelse:</p>	<p>Materialet består af flere moduler med tilhørende undervisernoter. I alle moduler er der fokus på at forebygge og håndtere magtanvendelse i praksis.</p> <p>Materialet kan anvendes som en del af en kursusdag eller tilrettelægges som et selvstændigt undervisningsforløb, fx. ved temadage, personalemøder eller lignende. På Socialstyrelsen hjemmeside findes forslag til sammensætning af kursusdage.</p> <p>Hvert modul foreligger i to udgaver, en låst PDF-fil og en Power Point udgave, der er redigerbar. Herved kan materialet tilpasses den pågældende deltagerkreds. Eksempelvis er der forslag til øvelser, disse kan udelades, hvis underviser vurderer, at det ikke er relevant for deltagerkredsen. Hvis underviser vurderer, at der er et behov for at gå i dybden med udvalgte øvelser eller emner, er dette også muligt. Det er ligeledes muligt at tilpasse materialet til den målgruppe deltagerne arbejder med, eksempelvis i forhold til målgruppens alder.</p>
<p>Generel forberedelse:</p>	<p>Det anbefales, at underviser forbereder sig ved brug af lovtekst, bekendtgørelse og vejledning. Derudover findes supplerende informationsmateriale på Socialstyrelsens hjemmeside, herunder casemateriale og dilemmafilm.</p>
<p>Supplerende materiale, der kan anvendes i undervisningen</p>	<p>Der er ingen forslag til supplerende materiale i dette modul.</p>
<p>Baggrund for lov om voksenansvar for anbragte børn og unge</p>	<p>I juni 2013 nedsatte den daværende regering Udvalget om magtanvendelse på anbringelsessteder for børn og unge (Magtanvendelsesudvalget). Udvalget havde til formål at afklare, beskrive og analysere de etiske, juridiske og praktiske grænsedragninger for anvendelse af magt over for anbragte børn og unge, herunder en analyse af udfordringerne ved det daværende regelsæt. Magtanvendelsesudvalget skulle endvidere komme med forslag til et kommende regelsæt.</p> <p>Baggrunden for nedsættelsen af udvalget var bl.a., at både Folketingets Ombudsmand og Folketingets § 71-tilsyn havde påpeget, at det eksisterende hjemmelsgrundlag for magtanvendelse på børne- og ungeområdet var uklart. Magtanvendelsesudvalget havde en bred sammensætning af medlemmer bl.a. med kommunale og regionale repræsentanter, repræsentanter for relevante organisationer for praksisfeltet samt børneorganisationer samt faglige eksperter. I udvalgsarbejdet deltog tre børneeksperter, som tidligere har været anbragt. Daværende direktør ved Folketingets ombudsmand Jens Møller fungerede som formand for udvalget. Børnerådet sikrede endvidere yderligere inddragelse af børn og unge gennem tre børneekspertergrupper.</p> <p>Magtanvendelsesudvalget afgav i marts 2015 betænkning nr. 1551/2015 om Magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet.</p> <p>Magtanvendelsesudvalget anbefalede, at der blev udarbejdet et helt nyt og selvstændigt regelsæt om magtanvendelse over for anbragte børn og unge med en tydeliggørelse af de eksisterende regler, herunder med tydeliggørelse af børn og unges rettigheder i relation til magtanvendelse og andre indgreb i deres selvbestemmelsesret. På enkelte områder anbefalede udvalget en vis udvidelse af ad-</p>

gangen til at gribe ind overfor anbragte børn og unge, herunder muligheden for afværgehjælp og undersøgelse af et barn eller en ung person på sikrede døgninstitutioner. Udvalget tog i sine overvejelser og anbefalinger udgangspunkt i børn og unges grundlæggende rettigheder, herunder retten til omsorg og beskyttelse.

Den 5. november 2015 indgik Regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Alternativet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti en aftale om rammerne for voksenansvar over for anbragte børn og unge (Klare rammer for voksenansvar over for anbragte børn og unge). Aftalen følger op på aftalen om udmøntningen af satspuljen for 2016 for social- og indenrigsområdet. Aftalen lægger sig tæt op ad anbefalingerne fra Magtanvendelsesudvalget, og loven om voksenansvar for anbragte børn og unge er en udmøntning af den politiske aftale.

Lov om voksenansvar har til formål at fastsætte rammer for plejefamilier og personales adgang til, som led i varetagelsen af den daglige omsorg, at anvende magt og foretage andre indgreb i anbragte børn og unges selvbestemmelsesret og sikre de anbragte børn og unges retssikkerhed i forbindelse hermed.

Lov om voksenansvar for anbragte børn og unge regulerer forholdene under anbringelsen, og den indeholder således blandt andet flere af de bestemmelser, der før fandtes i servicelovens §§ 123-123d samt den tidligere magtanvendelsesbekendtgørelse. Bestemmelser om afgørelser om anbringelse og kriterier for anbringelse på delvis lukkede afdelinger og delvis lukkede institutioner samt sikrede afdelinger og særlig sikrede afdelinger er samlet i servicelovens §§ 63a-63c i kapitel 11 om særlig støtte til børn og unge.

Del 2: Noter til PowerPoint

Dias 2:

<p>Formål</p> <ul style="list-style-type: none">• At plejefamilier får kendskab til og tid til at reflektere over, hvad magt og omsorg er• At plejefamilier får inspiration til metoder og tilgange til samtalen med barnet eller den unge• At plejefamilierne får inspiration til metoder og tilgange til at lave opfølgning med børn og unge uden talesprog <p><small>Opfølgning på konflikter - samtale med barnet eller den unge</small></p> <p style="text-align: right;"><small>2</small></p>
--

	Noter: Formål
Dias 2	Gennemgå dias.

Dias 3:

Indhold

Modulets indhold:

- Børn og unges kognitive og sproglige udvikling
- At tale med barnet eller den unge om konflikter
- Understøttende metoder til at tale med børn og unge

Andre relevante moduler til plejefamilier:

- Kultur og dialog som redskab til konfliktnedtrapning
- Konfliktåndtering og forebyggelse
- Indberetninger (§ 8 om afværgehjælp) (kun relevant for kommunale plejefamilier)

Herudover er der flere moduler omkring lovgivningen.

Opfølgning på konflikter - samtale med barnet eller den unge

3

Noter: **Indhold**

Dias 3

Modulet handler blandt andet om den kognitive og sproglige udvikling hos børn og unge. Det vil for nogle være velkendt stof, men gennemgangen af dias kan være en opfriskning eller et udgangspunkt for drøftelser af erfaringer.

Der præsenteres nogle metoder, som er til *inspiration* i hverdagen. Brug af metoderne kræver yderligere viden, men underviser opfordres til at præsentere dem som inspirationsmateriale.

De andre moduler, film- og casemateriale samt links til lovgivning og andet kan findes på Socialstyrelsens hjemmeside: [Socialstyrelsen.dk/voksenansvar](https://socialstyrelsen.dk/voksenansvar)

Dias 4:

**BØRN OG UNGES KOGNITIVE OG
SPROGLIGE UDVIKLING**

Opfølgning på konflikter - samtale med
barnet eller den unge

4

Dias 4	<p>Noter: Børn og unges kognitive og sproglige udvikling</p> <p>Det følgende har til formål, at deltagerne får viden om og mulighed for at reflektere over, hvordan man tilpasser samtaler med barnet, så man tager udgangspunkt i barnets og den unges kognitive og sproglige udvikling.</p> <p>Der vil derfor i det følgende både være en kort beskrivelse af, hvad der er kendetegnende for børn og unge i forskellige aldersgrupper samt forslag til spørgsmål, man kan stille for at hjælpe samtalen godt på vej.</p>
--------	---

Dias 5:

Barnets kognitive og sproglige udvikling: 0 – 4 år til ca. 6 år

- Barnet har især sprog for, hvad de gør, men begynder også at udtrykke følelser i sproget: "Det er snyd", "Det gør ondt, hvis man gør sådan", "Det er ikke pænt – det er pænt", "Det er rigtigt – det er forkert"
- Sprog og tanker er konkrete og kontekstafhængige. Barnet kan ikke overskue konsekvenserne af sine udtalelser
- Barnet har svag tidsfornemmelse, og det har svært ved at fortælle sammenhængende om en begivenhed
- Barnet har svært ved at skelne mellem fantasi og virkelighed. Barnet gør sig tanker og fantasier for at forklare det, de ikke forstår

Blivstid, 2009 og 8a, 2002

Opfølgning på konflikter – samtale med barnet eller den unge

5

Noter: **Barnets kognitive og sproglige udvikling: 0 – 4 år til ca. 6 år**

Dias 5

Formålet med dette dias er, at deltagerne får reflekteret over de forskelle, der er på barnets kognitive og sproglige udvikling afhængig af barnets alder og modenhedsniveau.

Eksempler, der kan understøtte dias:

- Barnet ser situationen ud fra sit eget perspektiv. Det opfatter sin virkelighed gennem det, som det får fortalt af andre. Barnet har brug for støtte til at sætte ord på sine tanker og følelser. Barnet har brug for støtte til at finde ord og begreber til at udtrykke sig med
- Barnet kan fortælle konkret, og det har svært ved at fortælle sammenhængende om en begivenhed
- Små børn har et svagt tidsperspektiv og ved fx ikke, hvad hver anden weekend eller til sommer dækker over
- Barnet begynder at danne sig et billede af, hvad der er rigtigt eller forkert
- Man kan lave aftaler med hinanden. Men hvis barnet misforstår en aftale, kan det finde på meget fantasifulde forklaringer og genfortællinger af situationen for at undgå en konfrontation

Dias 6:

Eksempler på spørgsmål til børn i alderen 0 – 4 år til ca. 6 år

Brug barnets egne ord:

- Når man opfanger, synliggør og senere bruger barnets egne ord, vil barnet få en oplevelse af at blive bekræftet og forstået og dermed have relativt let ved at associere til egne ord og beskrivelser.

Lad kroppen fortælle:
Se hvad der sker, og sig hvad du ser:

- "Du sætter dig på dine hænder?"
- "Hvordan føles det i maven?"

Spørgsmål, der folder ud, er for eksempel:

- Er det godt eller skidt?
- Er du glad for det eller ked af det?
- Hvad syntes du om det?

Tænk højt:

- "Jeg tænker, at hvis det var mig, så ville jeg være vred" eller
- "Jeg har oplevet, at andre børn, der har prøvet det samme, nogle gange siger ...",

Warming, 2011

Opfølgning på konflikter - samtale med barnet eller den unge 6

	Noter: Eksempler på spørgsmål til børn i alderen 0 – 4 år til ca. 6 år
Dias 6	<p>Formålet med dette dias er at give deltagerne inspiration til spørgsmål, de kan bruge i samtalen med barnet.</p> <p>Underviser kan evt. gøre deltagerne opmærksom på, at spørgsmålene også kan bruges til børn og unge uden talesprog, og der kan eventuelt suppleres med de understøttende metoder til at tale med børn og unge såsom skaleringsspørgsmål, smileys, 1-10 skala og lignende, der vil blive præsenteret senere i modulet.</p> <p>Underviser kan evt. spørge, om der er nogle af deltagerne, der gør det på en anden måde og vil dele deres viden?</p>

Dias 7:

Barnets kognitive og sproglige udvikling: Ca. 4-6 år til 12 år

- Barnet kan koncentrere sig længere tid ad gangen og kan tage flere forhold i betragtning på en gang
- Evnen til at iagttage og huske øges hele tiden, og det forstår stadigt mere
- Barnet opnår en begyndende realisme og orden. Det kan på logisk sammenhængende måde skelne mellem oplevet virkelighed og fortællinger
- Evnen til at tænke abstrakt, sammenligne og generalisere udvikles betydeligt og barnet kan forestille sig andet end det helt konkrete og håndgribelige
- Barnet kan se eget og andres perspektiv på en gang og kan give udtryk for medfølelse, medlidenhed og kan tage afstand fra forkerte handlinger
- Barnet forstår, at intentionalitet og moralsk vurdering er forbundet og opbygger en forståelse af begreberne moral, skyld, skam og retfærdighed.

©Vivvilde, 2009

Opfølgning på konflikter - samtale med barnet eller den unge

7

Noter: **Barnets kognitive og sproglige udvikling: Ca. 4-6 år til 12 år**

Formålet med dette dias er, at deltagerne får reflekteret over de forskelle, der er på barnets kognitive og sproglige udvikling afhængig af barnets alder og modenhedsniveau.

Eksempler, der kan understøtte dias:

- Det kan være svært for et barn at håndtere sine egne store følelsesmæssige udbrud
- Barnet kan hidse sig så meget op i en konfliktsituation, at de pludselig slet ikke kan overskue den
- Barnet er i stand til at vise medlidenhed, ømhed og omsorg over for venner og kammerater, forældre og små søskende
- Det 8-årige barn ved, at det man gør har konsekvenser. Frem for at reagere med dårligt humør kan det give sig til udtryk ved symptomer som hovedpine eller mavepine
- Det 10-årige barn tænker overvejende modent og konstruktivt og skelner klart mellem, hvad der er fantasi og virkelighed
- Overfor det 10-årige barn er det muligt at komme med reelle og konkrete forklaringer

Dias 7

Dias 8:

**Eksempler på spørgsmål til børn i alderen
Ca. 4-6 år til 12 år**

Brug barnets egne ord

- Når man opfanger, synliggør og senere bruger barnets egne ord, vil barnet få en oplevelse af at blive bekræftet og forstået og dermed have relativt let ved at associere til egne ord og beskrivelser.

Spørgsmål, der folder ud, er for eksempel:

- Hvordan oplevede du det?
- Hvordan føles det for dig?
- Fortæl hvordan du forestiller dig, det skal være i stedet for?
- Hvad kan vi sammen gøre for at undgå, at en lignende situation opstår?

Tænk højt

- "Jeg tænker, at hvis det var mig, så ville jeg være vred"
- "Jeg har oplevet, at andre børn, der har prøvet det samme, nogle gange siger ..."

Kan det tegnes?
Overvej om barnet bedre kan udtrykke sig ved først at tegne oplevelsen

Opfølgning på konflikter - samtale med barnet eller den unge

	Noter: Eksempler på spørgsmål til børn i alderen Ca. 4-6 år til 12 år
Dias 8	<p>Formålet med dette dias er at give deltagerne inspiration til spørgsmål, de kan bruge i samtalen med barnet.</p> <p>Underviser kan evt. gøre deltagerne opmærksom på, at spørgsmålene også kan bruges til børn og unge uden talesprog, og der kan eventuelt suppleres med de understøttende metoder til at tale med børn og unge såsom skalerings spørgsmål, smileys, 1-10 skala og lignende, der vil blive præsenteret senere i modulet.</p> <p>Underviser kan evt. spørge, om der er nogle af deltagerne, der gør det på en anden måde og vil dele deres viden?</p>

Dias 9:

Barnets kognitive og sproglige udvikling: Ca. 10-12år og frem til voksenalder

- Den unge har øget abstraktionsniveau og kan tænke i hypoteser og alternativer
- Den unge kan bevæge sig sikkert i fortid, nutid og fremtid – fortælle om minder og ønsker for fremtiden
- Den unge tænker ofte i idealer løsrevet fra realiteten
- Den unge har udviklet selvstændige værdier og normer

©Veelede, 2009

Opfølgning på konflikter - samtale med barnet eller den unge

Noter: **Barnets kognitive og sproglige udvikling: Ca. 10-12år og frem til voksenalder**

Dias 9

Formålet med dette dias er, at deltagerne får reflekteret over de forskelle, der er på barnets kognitive og sproglige udvikling afhængig af barnets alder og modenhedsniveau.

Eksempler, der kan understøtte dias:

- Idealerne kan være påvirket af medierne eller vennerne; eksempelvis hvordan en "hård dreng" er – opfører sig som et bandemedlem eller piger, der opfører sig flirtende, som de har set i tv eller ældre piger gøre
- Den unge har en holdning til, hvad der er rigtigt og forkert
- Den unge udfordrer grænser, som måske tidligere var accepteret og opdager nye grænser, efterhånden som identiteten skabes
- Mens familien tidligere var omdrejningspunktet for barnet, begynder den unge at søge mere støtte og vejledning fra venner samtidig med, at der opstår intime relationer

Dias 10:

Eksempler på spørgsmål til børn og unge i alderen ca. 10-12år og frem til voksenalder

Eksempler på lineære spørgsmål:

- Hvordan oplevede du det, der skete?
- Hvordan følte situationen for dig?
- Ved du, hvorfor der skete, det der skete?
- Hvad kan vi gøre for at undgå, at en lignende situation opstår?
- Hvordan kan jeg hjælpe dig?

Eksempler på refleksive spørgsmål:

- Hvilken forskel ville det gøre for dig, hvis ...?
- Hvem kunne støtte og hjælpe dig?

Eksempler på cirkulære spørgsmål:

- Hvordan oplever du, at de andre reagerer, når det her sker?
- I hvilke andre situationer får du lyst til at handle, som du gjorde?

Eksempler på strategiske spørgsmål:

- Hvordan kan vi/du gøre noget ved problemet?

Opfølgning på konflikter - samtale med barnet eller den unge

	Noter: Eksempler på spørgsmål til børn og unge i alderen ca. 10-12år og frem til voksenalder
Dias 10	<p>Formålet med dette dias er, at deltagerne får reflekteret over de forskelle, der er på barnets kognitive og sproglige udvikling afhængig af barnets alder og modenhedsniveau.</p> <p>Uddybning af spørgsmål typer:</p> <ul style="list-style-type: none">• Lineære spørgsmål – har en afklarende hensigt og bruges til at indkredse problemsituationen: Hvem gjorde hvad, hvor, hvornår, hvordan og hvorfor?• Cirkulære spørgsmål – har en undersøgende hensigt og udforsker relationer og forskelle, sætter ting i sammenhæng: Hvad er din forklaring på...? Hvad er anderledes nu end tidligere – og hvordan anderledes? Hvad er vigtigt for A og B? Hvordan ser du det?• Refleksive spørgsmål – har en mobiliserende hensigt og bruges til at fremme ændringer: Hvad tror du, A tænker, når han havner i den situation? Hvordan kunne du tænke dig at ...? Hvad skulle du gøre for at...?• Strategiske spørgsmål – har en korrigerende hensigt og bruges for at påvirke: Hvornår har du tænkt dig at gøre noget ved problemet, og hvad kan vi gøre?

Dias 11:

Særligt for børn og unge med kognitive funktionsnedsættelser

Forståelse:

- Konkret tænkning – det der kan røres, ses eller føles
- Svært ved at ræsonnere, svare på abstrakte spørgsmål eller forstå begreber som tid og afstand
- Evnen til at fastholde opmærksomheden er nedsat
- Evnen til at forstå kompleks eller sammensat information er nedsat
- Kan have svært ved at forstå begrebet motivation – hvad der får dem selv eller andre til at handle, som de gør

Kommunikation:

- Begrænset ordforråd
- Begrænset eller intetverbalt sprog
- Nedsat eller ingen evne til at læse og skrive
- Kommunikation forgår måske helt eller delvis via billeder eller tegn

Opfølgning på konflikter - samtale med barnet eller den unge

Noter: Særligt for børn og unge med kognitive funktionsnedsættelser

Dias 11

Formålet med dette dias er at sikre en særlig opmærksomhed på målgruppen af børn og unge, der har kognitive funktionsnedsættelser.

Underviser kan vurdere, om dette er dias er relevant for deltagerkredsen.

Dias 12:

"Det ved jeg ikke..."

- Svaret er blevet en vane
- Er måske ikke vant til at blive spurgt og har derfor ingen erfaring med, hvordan man fortæller om sig selv og mangler ord
- Har oplevet noget, som der endnu ikke er ord til at kunne forklare
- Har måske ikke forstået spørgsmålet, eller der blev brugt ord, som er ukendte for barnet eller den unge

Opfølgning på konflikter - samtale med barnet eller den unge

Noter: "Det ved jeg ikke..."

Dias 12

Formålet med dette dias er at give nogle forklaringer på, hvorfor børn og unge siger "Det ved jeg ikke", så deltagerne kan reflektere over, hvad det betyder, når de oplever børn eller unge sige: "Det ved jeg ikke".

Underviser kan evt. forklare deltagerne, at det at fortælle om sig selv er en færdighed, som kan og skal læres, og det er en færdighed, som kun kan læres og udvikles i samspil med andre mennesker. Og at nogle gange, så KAN forklaringen være, at barnet simpelthen bare ikke ved det.

Dias 13:

"Det ved jeg ikke..." - fortsat

- Der kan mangle tillid til, at den voksne vil lytte og forholde sig til barnets eller den unges fortælling. Er usikker på, om den voksne vil tro på svaret
- Kan være usikker på, hvad svaret skal bruges til – har det konsekvenser?
- Vil ikke føle sig dum eller risikere at give et forkert svar
- Det er et svært emne, som er forbundet med angst, sorg, vrede etc., og barnet eller den unge kan være bange for responsen fra den voksne
- Kan være træt og orker ikke at tænke og forholde sig til noget

Haderslev kommune, 2012

Opfølgning på konflikter - samtale med barnet eller den unge

Noter: "Det ved jeg ikke..." - fortsat

Dias 13

Formålet med dette dias er at give nogle forklaringer på, hvorfor børn og unge siger "Det ved jeg ikke", så deltagerne kan reflektere over, hvad det betyder, når de oplever børn eller unge sige: "Det ved jeg ikke".

Underviser kan evt. forklare deltagerne, at det at fortælle om sig selv er en færdighed, som kan og skal læres, og det er en færdighed, som kun kan læres og udvikles i samspil med andre mennesker. Og at nogle gange, så KAN forklaringen være, at barnet simpelthen bare ikke ved det.

Dias 14:

Hvordan kan man håndtere "Det ved jeg ikke..."

- Holde en pause, være tavse sammen, give tid, ro og rum, nærvær, lave noget andet, som barnet kan lide
- Udskyd samtalen til en situation, hvor I er sammen om noget fælles tredje (madlavning, gåtur, køretur, spil)
- Tale om andre gange, hvor barnet har klaret noget svært
- Vente til senere eller en anden dag, så barnet får mulighed for at forberede sig eller tale om situationen i en anden sammenhæng "Kan du huske, da ..."

Opfølgning på konflikter - samtale med barnet eller den unge

Noter: **Hvordan kan man håndtere "Det ved jeg ikke..."**

Dias 14

Formålet med dette dias er at give nogle forslag til, hvordan man kan håndtere, når børn og unge siger "Det ved jeg ikke".

Underviser kan evt. spørge, om der er nogle af deltagerne, der gør det på en anden måde og vil dele deres viden?

Dias 15:

Hvordan kan man håndtere "Det ved jeg ikke..." - fortsat

Gentage spørgsmålet eller omformulere det til noget mere enkelt og konkret eller tilbyde valg af sætningen:

- "Kan det være ... eller ...?"
- "Når du siger, at du ikke ved det, kan det så betyde ...?"

Forsikre barnet om, at samtalen ikke har konsekvenser, men det er vigtigt, at alle bliver hørt og får fortalt, hvordan noget opleves.

Bringe andre børns viden ind i rummet:

- "Jeg har oplevet, at andre børn, der har prøvet det samme, nogle gange siger ..."
- Fortælle om egne erfaringer og give barnet en idé om og konkrete eksempler på, hvad man kan sige

Opfølgning på konflikter - samtale med barnet eller den unge

	Noter: Hvordan kan man håndtere "Det ved jeg ikke..." - fortsat
Dias 15	<p>Formålet med dette dias er at give nogle forslag til, hvordan man kan håndtere, når børn og unge siger "Det ved jeg ikke".</p> <p>Underviser kan evt. spørge, om der er nogle af deltagerne, der gør det på en anden måde og vil dele deres viden?</p>

Dias 16:

**AT TALE MED BARNET ELLER DEN UNGE
OM KONFLIKTER**

Opfølgning på konflikter - samtale med
barnet eller den unge

16

	Noter: At tale med barnet eller den unge om konflikter
Dias 16	<p>Det følgende har til formål at give inspiration til, hvordan man taler om konflikter med barnet eller den unge – både ved indflytning og løbende.</p> <p>Og at deltagerne reflekterer over, hvordan de kan inddrage barnet eller den unge eller andre relevante personer i forhold til at få mere viden om barnet.</p>

Dias 17:

Hvordan taler vi om konflikter med barnet eller den unge – både ved indflytning og løbende

- Mange børn og unge vil kunne reflektere over tidligere oplevelser og erfaringer, og de vil kunne sætte ord på, hvad der kan hjælpe med at undgå en lignende situation
- Forældre eller andre omsorgspersoner vil også kunne bidrage
- Plejeforældrene får et indblik i barnets eller den unges egen oplevelse af hvilke situationer, der har udløst konflikter tidligere
- Plejeforældrene får et indblik i, hvad barnet eller den unge selv har oplevet som hensigtsmæssig adfærd fra voksne, når det er lykkedes for de voksne at hjælpe barnet eller den unge ned igen, når de har været vrede

Opfølgning på konflikter - samtale med barnet eller den unge

17

Dias 17	<p>Noter: Hvordan taler vi om konflikter med barnet eller den unge – både ved indflytning og løbende</p> <p>Formålet med dette dias er at deltagerne reflekterer over, hvordan de kan inddrage barnet eller den unge eller andre relevante personer i forhold til at få mere viden om barnet. Herudover kan deltagerne reflektere over, hvordan de sikrer, at de lærer barnet at kende og ser ressourcer i barnet eller den unge, der ikke er blevet spottet tidligere. Eller er opmærksom på, at de rammer barnet eller den unge nu skal bo i gør, at det kan være andre ting, der trigger eller ikke længere trigger barnet.</p> <p>Underviser kan for eksempel spørge deltagere om:</p> <ul style="list-style-type: none">• der er nogle af dem, der har erfaring med, kort efter barnet eller den unge er flyttet ind (eller løbende), at have samtaler med barnet eller den unge om dette emne?• der er nogle af dem, der har erfaring med at have samtaler med forældre eller andre omsorgspersoner om dette?
---------	---

Dias 18:

Hvordan taler vi om konflikter med barnet eller den unge – Spørgsmål man kan stille:

Spørgsmålene kan også inspirere til samtaler med forældre eller andre omsorgspersoner.

Spørgsmålene tilpasses efter barnets eller den unges modenhedsniveau.

Hvad har før været årsagen til, at du reagerer voldsomt? Konflikter med andre børn? Handlinger og udtalelser fra voksne?

Hvad kan du selv gøre/hvad gør du selv, som hjælper i situationen, hvor du reagerer voldsomt? Gå en tur ud i haven? Trække dig tilbage til dit værelse?

Hvad kan vi bedst gøre, når du er blevet så vred, at du reagerer voldsomt? Trække os tilbage? Blive hos dig? Tale? Holde mund?

Hvad kan vi gøre for at hjælpe dig med ikke at reagere voldsomt? Noget ved dit humør, vi skal være særligt opmærksomme på? Noget vi kan hjælpe dig med, når du er vred?

Opfølgning på konflikter - samtale med barnet eller den unge

18

	Noter: Hvordan taler vi om konflikter med barnet eller den unge – Spørgsmål man kan stille:
Dias 18	<p>Formålet med dette dias er, at deltagerne får inspiration til spørgsmål, der kan bruges i samtalen med barnet eller den unge eller barnets omsorgspersoner.</p> <p>Herudover er formålet, at deltagerne reflekterer over, hvordan de kan bruge inddragelse af barnet eller den unge som et redskab i forebyggelsen af konflikter. For eksempel fordi man får hjælp fra barnet eller den unge, forældre og evt. andre omsorgspersoner til at forstå, hvordan dette barn eller denne ung kan hjælpes med at undgå højkonfliktssituationer, eller hvordan man kan hjælpe dem ned igen, når de bliver vrede.</p> <p>Underviser kan evt. stille deltagerne spørgsmål som:</p> <ul style="list-style-type: none">- Hvad de tænker om disse spørgsmål?- Om der er flere spørgsmål, de vil tilføje?- Om der er nogle af deltagerne, der gør det på en anden måde og vil dele deres viden?

Dias 19:

Drøftelse: opfølgning efter konflikter

- Hvordan får I fulgt op med et barn eller en ung efter en situation, hvor der har været en konflikt?
- Hvordan genskaber I relationen til barnet eller den unge efter en konflikt?
- Hvorfor er det svært/nemt at lave opfølgning med lige præcis de børn, I har i jeres familie?
- Er det noget, der er særligt udfordrende? Eller noget der fungerer rigtig godt?
- Hvad kunne gøre det lettere?

Opfølgning på konflikter - samtale med barnet eller den unge

19

Noter: **Drøftelse: opfølgning efter konflikter**

Dias 19

Anslået tidsforbrug:

- 5 minutter til at forklare øvelsen.
- 15 minutter til øvelsen.
- 20 minutter til opsamling i plenum.

Øvelsen tager udgangspunkt i, at deltagerene i ca. 15 minutter to og to drøfter spørgsmålene og evt. nedskriver pointerne. Opsamling i plenum efterfølgende.

Underviser kan ud fra deltagersammensætningen tage stilling til, om deltagerne skal lave øvelsen med deres egen partner, eller om de skal vælge en anden.

Formålet med drøftelsen er at få reflekteret over egen praksis og evt. få inspiration til andre måder at følge op på en situation, hvor der har været en konflikt med barnet eller den unge.

Dias 20:

**UNDERSTØTTENDE METODER TIL AT TALE
MED BØRN OG UNGE**

Opfølgning på konflikter - samtale med
barnet eller den unge

20

Dias 20	<p>Noter: Understøttende metoder til at tale med børn og unge</p> <p>Det følgende omhandler metoder og redskaber, der kan understøtte opfølgningen med børn og unge efter en magtanvendelse. Der præsenteres nogle metoder, som er til <i>inspiration</i> i hverdagen. Brug af metoderne kræver yderligere viden, men præsenterer dem for deltagerne som inspirationsmateriale. Metoderne vil være særligt relevant for yngre børn eller børn og unge med funktionsnedsættelser. For de unge kan det være relevant at benytte sig af forslagene fra "det ved jeg ikke"-dias.</p>
---------	---

Dias 21:


Opfølgning på konflikten

Umiddelbart efter konflikten

- Observere deres signaler – er der behov for ro og alenetid eller tid med en voksen?
- Skabe tryghed ved brug af eksempelvis musik, dyner, tøjdyr.

Opfølgning på konflikten

- Besøge det sted, hvor barnet eller den unge har fået de oplevelser, der skal tales om. Det kan være lettere at finde ord, når man er i den sammenhæng, hvor ordene "hører til".
- Invitere barnet eller den unge til at vise svaret – enten ved at tegne, markere følelsen på skalaer med smileys eller tal.




Opfølgning på konflikter - samtale med barnet eller den unge

	Noter: Opfølgning på konflikten
Dias 21	<p>Formålet med dette dias er at opmuntre deltagerne til at reflektere over vigtigheden af, at de følger op på børnene og de unge efter en konflikt. Herudover er der forslag til redskabet smiley-skala, der kan anvendes i dialogen med barnet.</p> <p>Underviser kan evt. spørge, om der er nogle af deltagerne, der har nogle erfaringer, de vil dele?</p>

Dias 22:

Inspiration til understøttende metoder

FØLESESTERMOMETER
- Hvad føler/følte du, og hvor høj er/var temperaturen på din følelse?



VED
KED-AF DET
GLAD
BANGSE

Ved hjælp af følelsetermometeret kan der tales med barnet om, hvad han/hun følte tidligere eller i en bestemt situation.

Dertil kan følelsetermometeret understøtte, at barnet lærer at tage andres perspektiv. Man kan tale med barnet om, hvad andre mon føler, og hvor høje deres følelser er/var i situationen.


Jacobsen, 2016

Opfølgning på konflikter - samtale med barnet eller den unge

	Noter: Inspiration til understøttende metoder
Dias 22	<p>Formålet med dette dias er at præsentere Følelsetermometeret som et forslag til et redskab, der kan anvendes i dialogen med barnet.</p> <p>Formålet med følelsetermometeret er at bidrage til udvikling af barnets eller den unges forståelse for følelser og at hjælpe barnet til at finde strategier til at regulere følelser. Redskabet kan bruges til børn samt til børn og unge med nedsat kognitiv funktionsevne.</p>

Dias 23:

Inspiration til understøttende metoder



MENTALISERINGSDETEKTIVEN
- At undersøge og udforske følelser, tanker, fornemmelser i kroppen og andet du mærker inde i.

Bed barnet vise på kroppen, hvor oplevelsen "sidder" henne, eller hvor meget det fylder: Til maven, til brystet, til halsen.

På den måde kan barnet sammen med den voksne udforske og lede efter – ligesom en detektiv - hvilken følelse, fornemmelse eller tanke, der opstod i en given situation.

Jacobsen, 2018

Opfølgning på konflikter - samtale med barnet eller den unge

	Noter: Inspiration til understøttende metoder
Dias 23	<p>Formålet med dette dias er at præsentere Mentaliseringsdetektiven som et forslag til et redskab, der kan anvendes i dialogen med barnet.</p> <p>På Mentaliseringsdetektiven kan barnet skrive og/eller tegne, hvor følelsen eller fornemmelsen i kroppen sidder og hvilke tanker, der er i hovedet. Redskabet kan bruges til børn samt til børn og unge med nedsat kognitiv funktionsevne.</p>

Dias 24:

Afrunding af samtalen med barnet

Anerkend barnet for, at det har kunnet udtrykke sig om svære emner.

Husk at barnets ord er barnets oplevede sandhed.

Aftal med barnet, hvad der nu skal ske.

Opfølgning på konflikter - samtale med barnet eller den unge

	Noter: Afrunding af samtalen med barnet
Dias 24	Formålet med dette dias er at bede deltagerne om at reflektere over vigtigheden af at få afrundet samtalen med barnet på en hensigtsmæssig måde, så barnet føler sig hørt og anerkendt.

Dias 25:

Opfølgning med andre, der har overværet en konflikt

Børn og unge, der har overværet en konflikt, kan have behov for at tale med en voksen om deres oplevelser:

Spørg til deres oplevelse - hvordan oplevede de situationen?

Hvilke tanker har de gjort sig om oplevelsen?

Hvilke følelservækkede det i dem? Blev de bange, kede af det, bekymrede?

Hvad sker der nu?

Opfølgning på konflikter - samtale med barnet eller den unge

	Noter: Opfølgning med andre, der har overværet en konflikt
Dias 25	<p>Formålet med dette dias er at opmuntre deltagerne til at reflektere over, at det kan være voldsomt for andre børn at overvære konfliktfyldte situationer, og at det kan sætte en masse tanker i gang hos børnene. Desuden er formålet at give inspiration til nogle spørgsmål, man kan stille børnene. Underviser kan evt. også gøre opmærksom på, at man også i denne type samtale kan gøre brug af de tidligere eksempler på spørgsmål samt de redskaber, der er foreslået.</p> <p>Underviser kan evt. spørge, om der er nogle af deltagerne, der har nogle erfaringer, de vil dele?</p>

Dias 26:

Opsamling

- Kan I bruge nogle af redskaberne i jeres familie?
- Hvordan vil I kunne bruge spørgsmålene og redskaberne?
- Hvilke fordele og udfordringer ser I i brugen af redskaberne?

Opfølgning på konflikter - samtale med barnet eller den unge

26

	Noter: Opsamling
Dias 26	<p>Ca. 20 minutter</p> <p>Formålet med dette dias er at få samlet op på modulet og få italesat, hvilke emner deltagerne ønsker at arbejde videre med.</p> <p>Dette dias kan tages i plenum, i små grupper eller to og to alt efter undervisers vurdering af deltagerkredsen.</p>

Dias 27:

Litteratur

- Bo, K. m.fl. (red) (2015) *Udsatte børn – et helhedsperspektiv*
- Bo, K. og Gehl, I. (2002) *Børnesamtalen*, Uden for nummer. Tidsskrift for social forskning. 4. årg. Nr. 6, dansk Socialrådgiverforening
- Haderslev kommune (2012) *Jeg ved det ikke* Udgivelse af Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, Haderslev kommune
- Jacobsen, M. (2015) *Mentalisering i dagtilbud og skole.*
- Langballe, Å. (2011): *Den dialogiske barnesamtale. Hvordan snakke med barn om sensitive temaer.* Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress a/s (NKVTS)
- Warming, H. (2011) *Børneperspektiver – Børn som likeverdige medspillere i socialt og pædagogisk arbejde*
- Øvreeide, H. (2009) *At tale med børn – metodiske samtaler med børn i svære livssituationer*